

Kovačević: MFK Perast zaslužuje status festivala od državnog značaja, dobro je što više nismo dio KotorArta...

Boka News

04/09/2022 10:34

ART

Mikan-Kovačević – foto Boka News

Septembar mjesec rezervisan je za najljepše zvukove klapskih pjesama, vrijeme kada se u drevnom Perastu okupljaju klape iz države i regiona. Već 21. godinu Međunarodni festival klapa Perast čuvar je klapske pjesme u Boki Kotorskoj, pjesmom i druženjem povezuje region, a već nekoliko godina intenzivno radi na stvaranju dječijih klapa...

Tim povodom, razgovarali smo sa izvršnim direktorom festivala, Milanom Mikanom Kovačevićem.

Boka News: MFK Perast je prepoznat po misiji čuvanja identiteta, kulture, tradicije, nematrijalne kulturne baštine i bogatsva različitosti na ovim prostorima, nakon 21. godine postojanja i dalje je izložen preispitivanjima i iskušenjima, stalno se morate dokazivati, posebno kod nadležnih za institucionalno čuvanje identiteta, kulturne tradicije?

Kovačević: Misija MFK Perast je već davno prepoznata od preko 500 klapa iz okruženja, koje smo dočekali u Perastu tokom 20 godina postojanja. Među njima su baš sve najpoznatije klape iz Dalmacije, višestruki osvajači nagrada na prestižnom FDK Omiš i poznatim festivalima u regionu. Sve crnogorske klape su nastupale, mnoge i debitovale u Perastu. O stvaraocima – pjesnicima, kompozitorima, obrađivačima klapskih pjesama i čuvenim voditeljima klapa, da i ne govorimo. Njihove ocjene o MFK Perast su zaista impresivne. Posebno poštuju naše dosljedno opredjeljenje za a cappella izvedbe, naše čuvanje bokeljske pjesme po najstarijim notnim zapisima još iz sredine XIX v., uz vrijedna izdanja Lirica i knjige o Kubi. Uz oko 100 Novih klapskih pjesama premijerno izvedenih u Perastu u web. biblioteci sa 800 partitura iz Boke, Primorja i zaleđa, kreirali smo i muzičko scenske postavke Priče o moru, Pustinjak (o Kati Kalfić i Antu Sloviću), Đardin peraške tradicije ...

Sve je to naša kulturna baština! A željeli bi još kopati po bogatoj arhivskoj građi i stvarati nova muzička djela, dovoditi i poznate a capella sastave iz inostranstva, održavati koncerte sa najpopularnijim klapama za Mađ, Zavjetni dan, Fašinadu, stalno unaprjeđivati program i sadržaje... Sve to zahtijeva i institucionalnu i finansijsku podršku. Od klapske publike ta nam podrška ne fali.

Takav MFK Perast, čiji je temelj tradicija i kulturna baština klapskog pjevanja, zaslužuje status festivala ne samo od lokalnog već i državnog značaja.

Međutim, svake godine iznova, mi sve gornje prikazujemo, dokumentujemo i tražimo institucionalnu podršku kod novo postavljenih sekretara za kulturu, predsjednika opština, novih ministara i nadležnih za kulturnu baštinu. Inicijativa za formiranje JU Perast-Fest od 2018.god. nikada nije ozbiljno razmatrana. A mi i dalje nemamo gdje spremiti stolice, inventar, opremu, nabaviti bolju rasvjetu, garderobu, sastajemo se po kafanama! Nikada nismo dobili značajnog sponzora, iako šaljemo preko 100 pozivnih pisama i kontaktiramo najveće kompanije, hotele, firme, privrednike, banke i trgovačke lance u Crnoj Gori.

To iscrpljuje energiju, entuzijizam, inventivnost i konačno završava odustajanjem od dijela planiranih programa. Pa ipak, svake godine, kao feniks, i uprkos svemu, napravimo izvrstan festival, sa najboljim klapama, kompozicijama i saradnicima iz klapskog svijeta, makar trajao samo 2 od planirana 4 dana.

Boka News: Zašto Festival više nije segment KotorArta?

Kovačević: Od 2012. godine smo bili programski segment ondašnjeg KotorArta koji je imao čak 7 različitih umjetničkih cjelina. Manji festivali u okviru KotorArta bili su redovno prinuđivani, stečenim pozicijama većih programa, na stagnaciju u razvoju i skraćene planiranih programa zbog nedostatka sredstava, koliko god oni bili vrijedni, sadržajni i atraktivni. Otuda i osipanje „članstva“ u KotorArtu. Unutrašnja raspodjela sredstava po segmentima KotorArta je bila je unaprijed izlobirana, uvijek prvenstveno zadovoljavajući potrebe Don Brankovim danima muzike (DBDM). Svako pominjanje čak minimalne preraspodjele unutar (vrlo značajnih) budžetskih sredstava pokrovitelja za KotorArt, za velike programe Kotorskog festivala pozorišta za djecu i DBDM, je nailazilo na opstrukcije, uvijek i prvenstveno g. R.Martinovića. Sjećam se višesatne rasprave u Sekretarijatu za kulturu, pred odlazak u Ministarstvo kulture, oko 3.000 Eura koje su nam nedostajali za program. Jasno, bez rezultata, da bi odmah nakon toga odobrio preko 20.000 E samo za raskošnu rasvjetu na Svečanom otvaranju KotorArta! A toliko je pokrovitelje koštao naš čitav festival. Na MFK Perast je premijerno izvedeno preko 100 Novih klapskih pjesama, najpoznatijih autora iz klapskog svijeta i stalno se dalje pjevaju. Niko, nikada, nije tražio honorar. „Posebne narudžbe kompozicija“, pompezno najavljene na KotorArtu, ne znam koliko koštaju ali neke se nikada više neće izvesti! Takvih primjera, prepiski i uzaludnih dokazivanja je bezbroj. Bahatost je vezana za pretencioznost i kada još imate ogromna sredstva na raspolaganju, vrlo ste blizu nekontrolisanom sjaju glamura.

Danas je KotorArt praktično jedan program- DBDM koji vodi gospodin Ratimir Martinović, sa svih 5 izvršnih funkcija, dok je samo ime KotorArt registrovano i zaštićeno kao njegovo privatno vlasništvo. Tu onda nema pomoći: ta ambicija i filozofija "prvo ja pa sve ostalo", pažljivo i dugo građena, konačno je realizovana netransparentnim Sporazumom od 24.novembra 2021. koji je bio sakriven od javnosti do aprila 2022. Potpisnici su Opština, MPNKS u tadašnjoj Vladi CG i Ratimir Martinović – Izvršni direktor d.o.o. „KotorArt Festival“ Kotor. Tu nije bilo mjesta za MFK Perast i naše programe kulturne baštine a posljedično ni danas, 5 dana pred festival, ne znamo da li imamo podršku sadašnjeg Ministarstva kulture i medija CG .

Da bude jasno: KotorArt je uspješan, zahtjevan i za Kotor prestižan program, debelo finasiran. To traži veliku snalažljivost. U MFK Perast smo uvijek uvažavali menadžerske sposobnosti g.Martinovića (uključujući retoričnost, intelekt, lobiranje u njemu bliskim, krugovima, angažovanje poznatih- od političara do istaknutih ličnosti javnog života, ambasadora itd.) ali imali smo, ne samo mi, vrlo kritične stavove za njegovo upravljanje Kotor Artom. Prosto, kad vas predstavlja, pred bilo kime, takav rukovodilac Kotor Arta, čiji ste programski segment, koliko god sposoban za sopstvene naume, ne može i neće da se istinski založi za razvoj "malog klapskog festivala" koji ga u suštini ne interesuje. Konačno, 20 godina nije došao ni na jedan koncert MFK Perast! A opet, kao ljubitelj Rahmanjinova, ja lično bi mu ponešto i oprostio, makar zbog Denisa Macujeva, uživo – u Kotoru! Dakle naše nezadovoljstvo Kotor Artom je prvenstveno izazvano neuvažavanjem postignutih rezultata tokom ove dvije decenije postojanja MFK Perast.

Boka News: Smatrate li da je to dobro za MFK Perast?

Kovačević: Da, odavno smo razmišljali o izlasku iz takvog koncepta upravo jer je tokom posljednjih godina, nama jedino služio da preko računa KotorArta, pokrovitelj- Ministarstvo kulture Crne Gore, proslijedi finansijska sredstva i za MFK Perast. Ništa od one sinergije, entuzijazma i uvažavanja manjih ali vrijednih programa od prije 10 godina. S druge strane, od stotine klapa, autora, saradnika ili klapske publike, nikada nijesmo bili poštovani, hvaljeni ili privilegovani kao dio KotorArta, već je sve to zasluga samog MFK Perast.

Ujedno, to je prilika da se okrenemo sebi i svojim programima, te moguće, kroz ozbiljan pristup institucija kulture, dođemo i do stručne valorizacije postignutih rezultata, a u samom Perastu povežemo brojne kulturne sadržaje pod jedan krov.

Boka News: Na inicijativu MFK Perast u 13 muzičkih škola u Crnoj Gori osnovane su dječije klape, smatrate li da je to jedini ispravni put očuvanja klapske pjesme na ovim prostorima ili je potrebno još nešto više uraditi?

Kovačević: Vrlo smo ponosni da je ta inicijativa konačno donijela konkretne rezultate i pored toga što je, bar za sada, izostala očekivana podrška Ministarstva prosvete Crne Gore. U ovakvim političkim turbulencijama to je i očekivano. Od januara, kada smo našu dugo pripremanu LIRICU br.9, sa 36 partitura prilagođenih za dječji uzrast, dostavili direktorima muzičkih škola, dobili smo njihovo iskreno odobravanje. Već 9. septembra će nastupiti 4 „klapice“ iz Herceg Novog, Kotora, Budve i Bijelog Polja, te izvrsna dječja klapa Cvit iz Imotskog. Štiglići iz Podgorice su, iako djeca, odlučili da stiču iskustva uz renomirane muške klape.

Razumijemo da je tokom januara bio zimski raspust, pa u maju takmičenja muzičkih škola, zatim ljetnji raspust. Govorim to jer se i u ostalim školama od septembra očekuje formiranje novih dječjih klapa koje bi 22. novembra nastupile na zajedničkom koncertu u Kotoru, za Svjetski dan djeteta.

Svakako, to je tek početak. Očekuje se ozbiljna podrška Ministarstva prosvete. Predložili smo bar jedan dodatni čas sedmično za dječje sastave pri horskom pjevanju ili pri času etno-muzikologije. Naime, partiture koje smo poslali djeci, obuhvataju Himnu Crne Gore, najpoznatije crnogorske narodne pjesme, Boke Kotorske, Primorja i 10 obrada čuvenog Ljuba Stipišića Delmate. Cilj je dakle njihovo rano upoznavanje sa višeglasnim pjevanjem na klapski način, sa različitim melosom Crne Gore i na taj način širenje kulturnih vidika te mladosti. Ako ih bar dijelom to odvoji od muzičkog šunda i jednom započnu čuvanje sopstvene kulturne tradicije, uspjeti smo u takvoj zajedničkoj misiji.

Uz navedeno, te dodatne časove treba platiti voditeljima- profesorima. Omogućiti im uslove da doputuju u Boku, da po gradovima Crne Gore organizuju zajedničke koncerte...

Sve to je neznatno ulaganje u odnosu na zadati cilj- edukacija i stvaranje svijesti o zajedničkom kulturnom bogatstvu.

Perast – foto Miro Marušić

Boka News: Konačno, kakav će biti XXI MFK Perast- 2022. 9. i 10.septembra ?

Kovačević: Izvrstan! [Pogledajte gostujuće klape](#), finaliste i nagrađene na FDK Omiš i mnogim festivalima. Uz možda još 20-tak najpoznatijih klapa iz okruženja, a sve su bile u Perastu, to je sami vrh klapske muzike na Jadranu. U Boku Kotorsku bi svi rado došli kada bi festival trajao i 4 dana.

I, da se kroz to vratim na Vaša pitanja o KotorArtu: tamo dolaze neki od svjetski priznatih interpretatora klasične muzike. Odlično! U Perast dolaze najpoznatije klape i autori, što je vrh klapske muzike specifične za ovo podneblje, uz to na Listi zaštićene nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a. Također, to je i suvo zlato naše kulturne, muzičke tradicije koju predano negujemo. Zašto se to ne vrednuje na dostojan način? Na to godinama čekamo institucionalni odgovor.

/Razgovarao Miro Marušić/